1900. Acht en veertigste Jaargang. (Eerste Kwartaal.) No. 7.

DE BAZUIN

Stemmen uit „De Gereformeerde Kerken in Nederland."

(Ten voordeele van de Theologische School te Kampen.)

Joel II 1 v. Blaast de bazuin!

Vrijdag 16 Februari 1900.

Hagg. I : 4, Is het voor ulieden wel de tijd, dat gij woont in uwe gewelfde huizen, en zal dit huis woest zijn?

Dit blad verschijnt des Vrijdags. Prijs per 3 maanden, fr. per post *f* 1.50. Voor Oost-Friesland en Amerika *f* 1.75. Voor Z.-Afrika *f* 1.75. Abonnementen buiten het Rijk moeten per kwartaal vóóruit worden betaald. Afzonderlijke Nrs 12½ ct. Advertentiën van 1—10 regels *f* 1; elke regel meer 10 cts. Boekh.-advertentiën 3 2 maal.

UITGEVER:
G. PH. ZALSMAN,
KAMPEN.

Advertentiën en Bestellingen vrachtvrij te adresseeren aan den Uitgever G. Ph. Zalsman te Kampen. — Kerkelijke Berichten en Stukken der Medewerkers aan den Redacteur, dHr. C. Mulder te Kampen. — Binnenlandsche Ruilbladen, Intezenden Stukken en Werken ter recensie aan den Hoofdredacteur, Dr. H. Bavinck te Kampen. —

Officiëele Kerkelijke Berichten enz.

THEOLOGISCHE SCHOOL.

Het College van Hoogleeraren der Theol. School brengt ter kennis van de Kerken, dat het 13 Februari j.l. onderzocht heeft en bevorderd tot Candidaat in de Theologie den Student:

J. C. Dageraos (adres te *Utrecht.*)

Namens het College van Hoogleeraren,
Dr. H. Bavinck, *Secretaris.*

PLAATSELIJKE KERKEN.

PURMEREND, 7 Febr. 1900. Het adres voor de Ger. kerk te Purmerend is aan den praeses van den kerkeraad Ds. H. Thomas

Kl. Peek Pzn., Scriba

—

BOXUM, 11 Febr. 1900. Heden, na de voormiddag godsdienstoefening, maakte onze algemeen geliefde Leeraar Ds. N. Y. van Goor de gemeente bekend, eene roeping te hebben ontvangen van de Chr. Ger. kerk te Grand-Rapids N. A. Gemeente- en kerkeraad hopen zeer, dat hij bij ons moge blijven, temeer daar ZEw. nog slechts ruim 9 maanden bij ons is.

Namens den Kerkeraad,
B. v. d. Berg, Scriba.

—

HALLUM. 11, 2, 1900. Hedenmorgen werden wij ten zeerste verblijd, daar onze veelgeachte Herder en Leeraar, Ds. W. Pera, ons bekend maakte, voor de benoeming naar Soerabaja te hebben bedankt. De Koning der kerk gebiede verder zijn zegen op ZEws arbeid tot bloei der gemeente, is onze hartelijke wensch en bede.

Namens den Kerkeraad,
W. Brouwers, Scriba.

—

OLDEBOORN, 11 Febr. 1900 Hedenmiddag nam onze geliefde Leeraar Ds. F. Bruinsma zegenend afscheid van onze gemeente, in wier midden hij ruim drie jaren niet ongezegend is werkzaam geweest, naar aanleiding van Joh. 3 : 30. Aan het einde werd door een der onderlingen een hartelijk woord gesproken, waarna de gemeente haren scheidenden Leeraar staande toezong Ps. 123 : 4. Stelle de Koning der gemeente ZEerw tot een rijken zegen voor de kerk van Anna-Jacobapolder en vervulle Hij eerlang de ledige plaats met den man zijns raads.

Namens den Kerkeraad,
J. E. Haasdijk, Scriba.

—

ZAANDAM, 11 Febr. 1900. Heden werd met groote meerderheid van stemmen uit het voorgesteld drietal gekozen en door den kerkeraad beroepen, de Weleerw heer W. Breukelaar van Halfweg.

Namens den Kerkeraad A,
G van Riessen, Scriba.

—

BARENDRECHT, 12 Febr. 1900 Met dank aan den Heere mag de kerkeraad berichten, dat Ds. J. E. Vonkenberg van Voorthuizen de beroeping der kerk van Barendrecht heeft aangenomen. Zoo heeft de Heere alles wel gemaakt. Dat hart en mond Hem de eere geve en ook de kerk van Voorthuizen van Hem haar heil verwachte.

Namens den Kerkeraad,
P. Ji-koot, Scriba.

—

NIEUW-DORDRECHT, 12 Febr. 1900. Tot ons leedwezen zullen wij eerlang onzen waardigen Leeraar Ds. L. Bos moeten missen. ZEerw. heeft de roeping naar Overschild aangenomen. Kort, maar niet ongezegend was zijn arbeid onder ons; hetgeen ons dan ook aanvankelijk eenigermate troost bij het smartelijk gevoel, eerlang te moeten scheiden. Wij hopen in dezen weg aanbiddend te kunnen zwijgen, met het oog op Hem, die ook tot ons gezegd heeft: „Ik ben met ulieden."

Namens den Kerkeraad,
H. ten Hoor, Oudl.

—

TOLBERT, 13 Febr. 1900 Tweetal te de Leek, de heeren E. Heida en S. Idema, Candidaten.

Namens den Kerkeraad,
S. van der Veen, Scriba.

CLASSEN.

Classis Zwolle.

De Classis Zwolle heeft den 1sten Februari 1900 praeparatoir geëxamineerd en beroepbaar verklaard voor de Geref. kerken in Nederland den heer *W. Weener* te *Hasselt* (Overijsel).

C. W. E. Ploos van Amstel, *Scriba.*

Classis Warfum.

De Classis Warfum heeft in hare vergadering van den 7 Febr. l.l praeparatoir geëxamineerd de heeren *S. Idema* van *Oosternieland* (Gr.) en *A. Terpstra* van *Uithuizen* en hen met algemeene stemmen beroepbaar gesteld voor de Geref. kerken.

J. Duursema, *Scriba.*

Uithuizen, 7 Febr. 1900.

—

Classis Heerenveen.

De Classis Heerenveen brengt ter kennis van de Gereformeerde kerken, dat in hare vergadering van 7 Februari 1900 praeparatoir is geëxamineerd de Candidaat *Homme Jeip Heida* van *Mildam* en door haar als proponent *beroepbaar is gesteld* voor de Gereformeerde kerken.

De Classis voornoemd,
A. de Geus, *Praeses.*
L. G. Goris, *Scriba.*

Heerenveen, 7 Febr. 1900.

—

Classis Enkhuizen.

De Class. verg. zal D. V. gehouden worden *Dinsdag* 6 *Maart* te Hoorn, aanvang 's middags 12 uur.

Punten zijn: Peremptoir examen van den Weled. heer J. Sybrandy, beroepen predikant te Medemblik. Hoofdst. ter behandeling: O. T.: Ps. 42 en Jesaia 53; N. T.: 2 Cor. 1 en Fil. 2.

v. Anken, *Cl. Corresp.*

Urk, 13—2—1900.

—

Classis Haarlem.

Vergadering der Classis *Dinsdag* 13 *Maart*, gewone tijd en plaats. Stukken voor het Agendum in te zenden tegen 6 *Maart.*

Namens de Raden der Geref. kerk te Haarlem,
Tibben.

Haarlem, 13 Febr. 1900.

ZENDING O. HEID. EN MOH.

Leening-Soerabaja.

Ds. W. Pera te Hallum heeft aan zijne mededeputaten bericht, dat hij, zijns ondanks, om zeer beslissende reden, teleurstellend moest antwoorden op de uitnoodiging, om zich te willen laten leenen ten behoeve van de kerk te Soerabaja.

Dr. J. Hania.

ONTVANGSTEN.

Voor Schiermonnikoog.

De naam des Heeren zij geprezen, die de bede zijner arme kerk alhier zoo spoedig wilde verhooren, en haar wilde verrassen met de navolgende giften, die met blijdschap en dank aan de milde gevers worden vermeld. Uit Kampen een gedeelte der collecte, gehouden in de Geref. kerk, en afgezonden door dHr. J. H. Bos f 12,35 en uit Leeuwarden van den Weled. heer W. J. v Munster f 25,—. Zoo weet de Heere juist op tijd te helpen en voor de toekomst te bemoedigen, waar de beloften vele zijn.

Namens den Kerkeraad,
R. F. Kuiper.

—

Voor de Hulpbehoevende kerken in de Classis Appingadam.

Garrelsweer	f 10,77⅝	Woldendorp	f 1,03⅝
Stedum	- 10,40⅝	Ten Post	- 10,94⅝
Siddeburen	- 4,14	Nieuwolda	- 5,34
Westeremden	- 4,—	Overschild	- 2,50
Delfzijl	- 20,27⅝	't Zandt	- 16,—
Bierum	- 19,69	Appingadam	- 14,15
Spijk B	- 6,24	Spijk A	- 21,—
Schildwolde	- 8,50		

Deput. ad hoc.
Ds Veldman, *Penningm*

Garrelsweer, 9 Febr. 1900.

—

Voor de Inw. Zending in den Zuid-Oosthoek van Friesland.

Van A. te Velde te Bedum . . . . f 2,50

P. A. Smilde, *Penningm.*

Heerenveen, 12 Febr 1900.

—

Prov. kas voor Hulpbehoevende kerken in Overijsel.

Van Kampen coll. . . . . f 63,14

De kerken die nog niet gecollecteerd hebben over het loopende boekjaar, worden alsnog vriendelijk daartoe opgewekt.

De Penningmeester,
Scheps, v. d. M.

Deventer, 14 Febr. 1900.

—

Kas: Art. 13 Dordsche Kerkorde. Provincie Gelderland.

Sedert 1 Jan. 1900 ontvangen met hartelijke dankzegging de navolgende collecten:

Neede f 7,50, Apeldoorn f 11,16, Epe f 3.51, Geldermalsen f 8,37½, Hoenza-Driel f 0,78, Gameren f 3, Barneveld f 16,55, Dieren f 23,70, Oosterbeek f 27,14, Duisburg f 2,97, Zutphen f 17,25, Ede f 10.78⅜, Velp B f 20.35⅝, Renkum f 8,14, Arnhem B f 59,85, Geesteren f 18.33, Bennekom f 8, Aalten A f 14,27.

Te zamen 18 kerken Een liefelijk begin dus, dat zeker voor de overige 43 kerken eene aansporing zal zijn om ook spoedig hare collecten te houden en te zenden. Was er geene dringende behoefte, gewis wij zouden zoo niet aandringen.

Er blijkt bij de kerken, die één of meer Emeritipredikanten, weduwen of weezen te verzorgen hebben, een misverstand te bestaan, dat hun wel eens in ongelegenheid konde brengen. Dat is gebleken op de Prov. Synode van 1899. Daar toch was maar van ééne Classe aanvraag om ondersteuning voor eene weduwe ingekomen. De andere kerken hadden blijkbaar de noodzakelijkheid daarvan niet ingezien en zonden geene aanvrage, denkende misschien, de zaak is nu eenmaal geregeld en dat blijft zoo. Dit is evenwel eene vergissing. De regeling heeft telken jare op de Prov. Synode plaats en daarom is het noodig om ook telken jare de aanvrage in te zenden.

Opdat alles nu ger geld loope, is het noodig, dat de betrokken kerkeraden deze zaak tijdig behandelen en het bedrag vaststellen, dat zij voor het volgend jaar van Juli 1900 tot Juli 1901 zelf kunnen bijdragen. Dit moet zoo tijdig geschieden, dat het kan worden gebracht op de Classis, die gehouden wordt voor de Prov. Synode. De Classis oordeelt dan over die bijdrage, die toegezegd is en keurt zij die naar de draagkracht der kerk goed, dan brengt zij die op de Prov. Synode en voegt er de toezegging van de Classicale bijdrage bij. Tevens wordt er bijgevoegd de opgave van het geheele bedrag, waarop volgens Synodaal besluit de Emeritus dit jaar recht heeft.

Zijn deze stukken ter Synode, dan loopt alles goed en is men voor teleurstelling zooveel mogelijk gewaarborgd. Is de kerk in dezen nalatig en ondervindt ze later teleurstelling, dan heeft zij het zichzelve te wijten.

Ten slotte zij er nog op gewezen, dat deze jaarlijks herhaalde aanvraag noodig is, ten eerste omdat eene kerk in financieele kracht kan vóór- en achteruitgaan, ten tweede omdat door sterven of ook door meerderjarig worden der kinderen het bedrag steeds aan verandering onderhevig is.

H. W. v. Veelen, *Quaestor*

Dieren, 12 Febr. 1900.

—

Voor de Theologische School.

½ c 's-Gravenzande	f 6,62	Warffum	f 14,15⅝
Maassluis A	- 12,08	Zoutkamp	- 12,94⅝
Rhoon	- 6,27⅝	½ c. Ureterp	- 1,57⅝
Ambt-Vollenhove A (S. C)	- 5,47	„ Oudega	- 2,38⅝
Ambt-Vollenhove A (6 Dec.)	- 6,13⅝	„ Opeinde-Nijega	- 1,08
Ambt-Vollenhove B (S C)	- 2,52⅝	„ Surhuisterveen	- 3,07⅝
Gift i d coll. te Andijk	- 5,—	„ Rottevalle	- 2,50
Leek	- 14.50	„ Boornbergum	- 1,31⅝
Nieuw-Helvoet	- 5,03	„ Drachten	- 3,57
Duurswoude	- 4.87	„ Drogeham A	- 4,50
Hoornsterzwaag	- 1,35	Gift v. Ds. J. J. Koopmans Em. pred. Rockanje	- 2,50
Wolvega (6 Dec.)	- 6,53	Goes	- 25,11
Duurswoude (6 Dec.)	- 2,05	Ierseke	- 8,16⅝
Donkerbroek (6 Dec.)	- 6,08	Baarland	- 5,75
Knijpe (6 Dec)	- 4,49	Wolfertsdijk	- 7,60
Lier	- 11,30	Kruiningen	- 6,45⅝
Balloo	- 9.68	Biezelinge	- 10,66
Leens	- 22,01⅝	Heinkenszand	- 11,43⅝
Pieterburen	- 14,07	Borssele	- 1,95⅝
Uithuizen	- 26,25	's-Gravenpolder	- 2,51
Uithuizermeeden W. G.	- 24,53⅝	6Dec.'s-Hertogenbosch	- 23,60
„ O. G.	- 8,34	„ Sprang	- 3,12
Ulrum	- 13,48⅝	„ Tilburg	- 3,24
		„ Vrijh.-Capelle	- 6,—

Voor de Uitbreiding.

Door *Ds. T H. Woudstra* te *Leiderdorp*, Corr. Cl. *Leiden* contrib uit Voorschoten: Ds Alting f 2,50, C. J. Broers f 2.50, J. H. Boissevain f 2.50, C. Eggink f 2,50, C. v. d. Giessen f 1, J. A. Veelo f 1, J. Rutgers f 1,50, W. J. Berkhuizen f 0.50, A. Warnaar f 1, J. J. Warnaar f 1.

Contrib. uit Hazerswoude: H. v. Beek f 2,50, D. de Bruijn f 1, Jb. Koetsier f 0,50, Jb. v. Beek f 0,50, G. Maaskant f 0,50.

Contrib. uit Noordwijk: A. v. Roon f 1, C. Passchier f 1, C v. d Wiel f 1.

Contrib uit Sassenheim: Ds J. Thijs f 1, A. Frijlink f 2.50, L. v Leeuwen f 2, C. Westerbeek f 1, J. E. Dijkstra f 0,50.

Uit Leiden B: Heiberg f 2,50.

Door br. *J. Bührmann* te *Amsterdam* contrib. uit Amsterdam: Prof. Geesink f 2,50, P N. de Vries f 2,50, Mevr. Wed. Ds Reinier f 5, Ds. C. v. Proosdij f 1. Hilversum: J. v. Altena f 2,50.

Gift i/d coll. Nieuwe kerk te Amsterdam f 2, dito Raamkerk T. O. f 1.

Ter voorkoming van misverstand herinner ik belanghebbenden, dat in den regel in het e.k. Bazuin-nummer verantwoord wordt, wat ontvangen is vóór Zaterdag-namiddag. Men bedenke daarbij, dat postwissels langer onderweg zijn dan brieven en dat slechts na ontvangst der geldswaarde de per brief gedane specifieke opgaven vermeld worden.

De Penningmeester
Zwolle, 10 Febr. 1900, *van de Theologische School,*
Potgietersingel 120. Dr. H. Franssen.

—

Voor de Zending onder de Joden.

Onder hartelijke daankbetuiging aan de gevers heb ik ontvangen:

Van A. Gruijs Sr te Zaandam opbrengst van gebruikte postzegels	f 1,50
G de Vlieg te Middelstum . . .	- 20,—
Van de Vereeniging Zendingszaak te Urk .	- 10,—
Door W. den Hengst te Delft gevonden in het kerkzakje	- 3,—
Door W. Fokkens, Stadskanaal ½ opbrengst Zendingsbusje Ger. Jonged.-Ver. „Dorkas" .	- 3.—
Door Jak. Sluijs te Andijk gevonden in het kerkzakje	- 5.—
Door Ds N. Woldinga te Ten Post collecte Jaarfeest Jonged.-Vereen.	- 4.26

Onder aanbeveling,

Rotterdam, 9 Febr. 1900. N. Koops, Oost-Molenstraat 5.

—

KENNIS EN LEVEN.

V.

Behalve de waarheid, heeft Christus ook op aarde het leven gebracht.

Zelf is Hij niet alleen het licht en de waarheid maar ook het leven, het volle, waarachtige leven. Dat was Hij vóór zijne menschwording, als Woord, als Logos. In Hem was leven, voor alle schepselen, inzonderheid voor de menschen. Maar gelijk deze het licht hebben verloren en in de duisternis wandelen, zoo zijn zij ook geestelijk dood geworden door de zonde.

Dood is bij Johannes niet de aanduiding van den tijdelijken, lichamelijken dood, bestaande in scheiding van ziel en lichaam, maar is in zijn Evangelie de naam voor den ganschen, onzaligen levenstoestand van hem, die buiten de gemeenschap met Christus en met den Vader staat.

Dooden, geestelijk dooden, heeten allen, tot wie de stem van den Zone Gods uitgaat: wie die stem hooren, zijn uit den dood in het leven overgegaan, 5 : 24 & 25, 1 Joh. 3 : 14; zij leven, al zijn zij ook den lichamelijken dood gestorven en al verkeeren zij in den staat des doods, waarbij de ziel van het lichaam gescheiden is, want die geloóven en leven, zullen en kunnen niet sterven in der eeuwigheid, 11 : 24, 25. Zij zullen den dood niet zien in der eeuwigheid. Zij zullen nooit ervaren, wat dood is, 8 : 51, 6 : 50 & 51. Tegenover dit bezit van het eeuwige leven toch is het lichamelijke sterven een feit van ondergeschikte beteekenis, meer schijn dan wezen, den naam van dood eigenlijk niet meer waard.

En omdat de menschen met de waarheid ook het leven verloren hadden, is Christus gekomen, om hun weder het leven te schenken. De Vader heeft niet alleen aan den Logos in zijn voorbestaan, maar bepaaldelijk ook aan Christus het leven geschonken in zichzelven, opdat Hij het meedeelen kon aan anderen en door zijn woord eene crisis, een oordeel, eene scheiding teweegbrengen kon, 5 : 25—27. Christus is daarom persoonlijk het leven, 14 : 6, 11 : 25; in Hem is het voor menschen zichtbaar en tastbaar geopenbaard, 1 Joh. 1 : 1, 2. Wijl Hij dit eeuwige, Goddelijke leven deelachtig is, heeft Hij de macht, om het zinnelijke, psychische leven af te leggen en toch weer terug te nemen, 10 : 17, 18. Hij moest dit doen, omdat zijn leven alleen door den dood heen den zijnen ten goede kon komen. Indien het tarwegraan in de aarde niet valt en sterft, zoo blijft het alleen; maar indien het sterft, zoo brengt het veel vrucht voort, 12 : 25. Zijn leven, dat Hij als de Christus van den Vader ontving, sluit dus de macht in, om het leven, *in weerwil van en tegenover den dood*, te behouden; om uit den dood, dien Hij moest ingaan weer op te staan: om in zichzelven voor de zijnen den dood volkomen te overwinnen. Christus is de op-

standing en het leven, 11 : 25; dat is, het uit den dood opstaande, het den dood volkomen overwinnende leven. Zijn sterven was dus schijnbaar een ondergang, eene nederlaag; inderdaad was het een overgaan tot den Vader, 13 : 1, een verhoogd worden van de aarde, 12 : 32, eene verheerlijking, 13 : 31.

Dit leven schenkt Christus aan allen, die in Hem gelooven, 3 : 16, 36; die zijn vleesch eten en zijn bloed drinken, 6 : 51—58; die zijne woorden van eeuwig leven hooren, 5 : 24, 6 : 63, 68; die Hem aannemen, 1 : 12. Onder dit leven vat Johannes alle goederen des heils samen; het staat tegen het verderf over, 3 : 16, 10 : 9, 28. Het vangt niet eerst na den dood aan, maar is terstond met het geloof geschonken. Wie in den Zoon gelooft, *heeft* het eeuwige leven, *is* uit den dood in het leven overgegaan en sterft niet meer. De goede Herder geeft zijn schapen het eeuwige leven terstond, zoodat zij niet verloren gaan, 10 : 28.

Het is ook terstond het eeuwige leven; het w o r d t niet eenmaal, het i s van zijn eersten aanvang af, van nature onsterfelijk. Leven en eeuwig leven vallen saam. Er is maar één leven, dat dien naam waarlijk verdient, en dat is het eeuwige leven. Wie werkelijk leeft en niet dood is, die heeft *het* leven, het ééne, ware, eeuwige leven, zelfs al is hij lichamelijk gestorven. En wie dit leven mist, leeft slechts schijnbaar en is wezenlijk, geestelijk dood.

Tusschen het leven, dat de gelooVigen op aarde deelachtig zijn en hetgeen zij in den hemel ontvangen, is daarom geen verschil in beginsel en wezen maar alleen in graad. Ook het eeuwige leven als toekomstige gave komt bij Johannes wel voor. Wie zichzelven verloochent, zijn natuurlijk leven haat in deze wereld, die zal het juist daardoor voor het toekomstige, eeuwige leven bewaren, 12 : 25, verg. 4 : 14 & 36, 6 : 27. Zij, die hier op aarde de stem van den Zone Gods hebben gehoord en daardoor het leven hebben ontvangen, 5 : 25, zullen toch nog eenmaal komen tot de opstanding des levens, dat is, tot eene opstanding, die bij het hun geschonken leven behoort, die het kroont en voltooit, 5 : 28. Het werk van den Zoon is levendmaking. Dat doet Hij reeds op aarde door het geloof, en Hij zet het voort en voleindt het in de opwekking ten uitersten dage, 6 : 39, 40, 44, 54. Deze zet de kroon op zijn arbeid; zij zal het bewijs leveren, dat God Hem geeft, alwat Hij begeert, 11 : 22.

Het is er op dezelfde wijze mede gesteld als met het gericht, dat door Christus voltrokken wordt. Wel is Hij niet op aarde gekomen, om de wereld te veroordeelen, maar te behouden, 3 : 17, 12 : 47; doch zijne komst brengt toch eene crisis eene scheiding te weeg. Hij is tot een oordeel in de wereld gekomen, opdat degenen, die niet zien, zien mogen, en die zien, blind worden, 9 : 39; Hij oordeelt nu reeds, door zijne verschijning, door zijn woord, en heeft daartoe de macht van den Vader ontvangen, 5 : 27, 30. Die gelooven, worden dan ook van den toorn Gods verlost en komen niet in het gericht, 3 : 17 & 36, 5 : 24; maar zij, die zijn woord verwerpen, blijven onder Gods toorn, zijn reeds geoordeeld, 3 : 18, 36; want hun oordeel bestaat daarin, dat zij de duisternis liever hebben dan het licht, 3 : 19. En dit oordeel wordt daarin vol tooid, dat zij nooit ervaren zullen wat leven is, 3 : 36, dat zij in hunne zonden sterven, 8 : 21 & 24, en dan komen tot de opstanding der verdoemenis, 5 : 29, dat is tot zulk eene opstanding, die de veroordeeling door het woord, dat Jezus gesproken heeft, 12 : 48, medebrengt. Het oordeel begint hier op aarde en voleindt zich na de opstanding. En zoo ook neemt de levendmaking hier een aanvang, om voltooid te worden ten uitersten dage.

BAVINCK.

DE HOOGESCHOOL TE GENÈVE.

In het tweede deel van zijne levensbeschrijving van Calvijn wijdt Kampschulte ook een belangrijk hoofdstuk aan de stichting der Academie te Genève.

De zorg voor het onderwijs lag Calvijn van het begin van zijn reformatorisch optreden af zeer na aan het hart. Onder zijne grieven tegen de Pauselijke kerk behoorde ook, dat zij de scholen verwaarloosde en volk en geestelijkheid in onkunde opgroeien liet.

Toen hij in 1536 te Genève kwam, begon hij er niet alleen spoedig mede, om voor het volk te preeken, maar gaf hij weldra ook een soort van theologische colleges, waarna hij de Schrift uitlegde en de waarheid van den Christelijken godsdienst onderwees. Calvijn werd daarvoor sedert het begin van het jaar 1537 door den Raad gesalarieerd, en noemde zich niet alleen bedienaar des Woords, maar ook professor der theologie in de kerk van Genève.

Na zijn terugkeer in Genève, Sept. 1541, zette hij terstond in de „Ordonnances ecclesiastiques" ook zijn program voor onderwijs en school uiteen. In deze kerkelijke wetten nam hij de doctoren of leeraren onder de kerkelijke ambten op, en wijdde een afzonderlijke paragraaf aan de orde der scholen. De leeraren zijn volgens Calvijn hulpmiddelen en instrumenten, om de leer van God te bewaren en ervoor te zorgen, dat de kerk niet door gebrek aan herders van de waarheid beroofd worde. Zij bekleeden een ambt, dat ten nauwste aan dat van de dienaren des Woords verwant is en in hunne opleiding zijn voornaamste doel vindt. Zij zijn evengoed als de herders aan de kerkelijke tucht onderworpen en mogen niet als leeraars optreden, tenzij zij vooraf door de predikanten zijn goedgekeurd. Zij hebben eindelijk onderwijs te geven niet alleen in de theologie maar ook in de talen, wijl deze voor de kennis der waarheid een onmisbaar hulpmiddel zijn.

Diep gevoelde Calvijn dus de noodzakelijkheid van eene opleidingsschool in het belang van de zaak der Reformatie. Op de jeugd berustte zijne hoop voor de toekomst. Genève moest het middelpunt worden van de Gereformeerde kerk en theologie.

Maar het program van Calvijn werd aanvankelijk slechts zeer gebrekkig uitgevoerd. Er was zooveel anders te doen. Eerst moest de kerk gezuiverd en bevestigd worden; daarna kon men eerst zijne aandacht wijden aan de stichting en verzorging der school. De toestand van onderwijs en school liet daarom langen tijd in Genève veel te wenschen over.

Doch in het jaar 1555 vierde de Reformatie in Genève haar volkomen triumf. En toen werd aanstonds de verbetering van onderwijs en school ter hand genomen. De kerk was hervormd; thans was de beurt aan de school, welke naast de kerk de grootste beteekenis had. Het ambt der doctoren, dat Calvijn in de kerkelijke wetten had opgenomen, moest werkelijkheid worden. Genève moest een school hebben, waar haar eigen kinderen voldoende onderwezen konden worden. Het moest niet langer noodig zijn, om de kinderen uit Genève elders hun opvoeding en opleiding te doen zoeken; veel minder, om hen toe te vertrouwen aan de papistische scholen, waar Calvijn groot gevaar in zag. Genève moest zelf eene school oprichten, die van heinde en ver bezocht kon worden en eene leermeesteres kon wezen voor alle landen en volken, waar de Reformatie ingang gevonden had.

En zoo geschiedde dan ook. Den vijfden Juni 1559 werd de school plechtig door Calvijn en Beza geopend.

Zij bestond uit twee afdeelingen. De eerste afdeeling was niets anders dan eene Latijnsche school met zeven klassen en even zoovele leeraren, waar onderwijs gegeven werd in lezen, schrijven, Latijn, Grieksch, geschiedenis enz., en dus eene algemeene humanistische voorbereiding voor de latere studie beoogd werd.

Met dit zoogenaamde collegium was nu zeer eng eene tweede afdeeling, de Academie, verbonden. Deze had vijf professoren: drie voor talen en vrije kunsten, (Grieksch, Hebreeuwsch en physica met rhetorica) en twee voor theologie (een voor het Oude en een voor het Nieuwe Testament).

Dit was alles. Dit was heel de school, die door Calvijn in 1559 te Genève opgericht werd. Op den naam van Universiteit had zij hoegenaamd geen aanspraak De drie professoren voor talen en vrije kunsten vormden geen eigen, zelfstandige faculteit, maar gaven propaedeutisch onderwijs aan de aanstaande theologen. Van zelfstandige beoefening der wetenschappen, bijv. van letteren of natuurkunde, was geen sprake. Talen werden daarom alleen zoo ijverig bestudeerd, wijl zij een onmisbaar hulpmiddel waren voor de theologie. Eene indeeling der school in faculteiten bestond er niet Graden werden niet verleend. De school van Calvijn was eene school tot opleiding van dienaren des Woords.

Wel werd in de inleiding op de wetten van de Academie met een enkel woord de hoop uitgesproken, dat men later ook met de juridische en medische studie een aanvang zou kunnen maken. En metterdaad gaven in latere jaren enkele professoren soms les in rechten en medicijnen. Maar de school was van huis uit niet op eene Universiteit met zelfstandige faculteiten ingericht. Hoofddoel van Calvijn bij de stichting der school was opleiding tot den dienst des Woords.

Dat blijkt trouwens ook genoegzaam uit de wijze, waarop de school bestuurd werd. De beide afdeelingen (gymnasium en Academie) stonden onder één Rector. Deze Rector werd door het college van predikanten en professoren uit hun midden gekozen. Hij had het toezicht over heel de school, over leeraren, professoren en studenten. De leeraren aan het voorbereidend gymnasium werden eveneens door het college van predikanten en professoren gekozen en daarna aan den raad der stad ter goedkeuring voorgedragen. En op dezelfde wijze geschiedde de benoeming van de hoogleeraren in talen en theologie. Bij de aanvaarding van het ambt hadden Rector, leeraren en professoren een ambtseed af te leggen. Studenten konden niet ingeschreven worden, tenzij zij vooraf eene vrij uitgewerkte confessie hadden onderteekend. Het studieplan was voor gymnasium en Academie tot in bijzonderheden geregeld De tucht was streng; ieders plichten waren nauwkeurig vastgesteld; allen hadden, zonder onderscheid van leeftijd of rang, aan dezelfde wetten te gehoorzamen. En heel de school moest dienstbaar zijn aan Gods eere, en strijders kweeken voor het leger des Heeren, inzonderheid dienaars en verkondigers van zijn Woord.

En dat is de school van Calvijn te Genève geweest; aan dit haar doel heeft zij op de schoonste wijze beantwoord Zij was een school voor onderwijs en opvoeding, voor verstand en hart, voor kennis en leven. Zij werd niet opgebouwd uit abstracte, wijsgeerige redeneeringen over eenheid en organisme en systeem der wetenschap; al dergelijke bespiegelingen waren aan Calvijn ten eenenmale vreemd. Maar zij werd geboren uit den nood der tijden, uit de behoefte aan strijders voor des Heeren naam en zaak, inzonderheid uit de overtuiging, dat de kerk herders en leeraars van noode had, om bij de waarheid, welke God haar geschonken had, bewaard te blijven.

De zegen, die van deze theologische school te Genève uitging, is onberekenbaar. Van heinde en ver kwamen de jongelingen en mannen toestroomen, om door Calvijn te worden ingeleid in de kennis der waarheid. Hooger dan de graden der Universiteiten golden de getuigschriften door deze school uitgereikt. Wie daar waren opgeleid, overtroffen anderen in kennis en godzaligheid, in het trotseeren van gevaren, in het weerstaan van verzoekingen, in het verdedigen der waarheid en in het weerleggen der tegensprekers. Nergens zoo scherp als daar — zegt Sepp terecht — werd op de studie en den wandel der studenten het oog gehouden; de minste losbandigheid gestraft; de bijwoning van godsdienstoefeningen en avondmaalsviering verplichtend gehouden, en vooral buitengewoon veel tijd aan de verklaring der H. Schrift besteed.

Daardoor werd de school te Genève voor langen tijd een geestelijk en wetenschappelijk seminarium van het Gereformeerd Europa, eene internationale inrichting voor onderwijs en opvoeding, eene zuil der kerk, een steun des geloofs, eene kweekplaats van kunsten en wetenschappen.

»WAT ZEGT DE SCHRIFT?"

Onder dezen titel is mijn ambtgenoot, Prof. Lindeboom, van voornemen, een *Maandblad* in het licht te geven tot bevordering van het rechte lezen en uitleggen van Gods Woord.

Dit voornemen juichen wij toe.

Immers mag aan het lezen en uitleggen, in het algemeen aan de studie der Schrift onder ons wel iets meer worden gedaan, dan tot dusverre het geval is.

Wij hebben het eigenlijk nog niet veel verder gebracht dan tot herdruk van eenige oude commentaren of tot uitgave van enkele practische verklaringen.

Hoe prijzenswaard dit ook zij, het is maar een allerzwakst begin van wat het worden moet.

Wij zijn op het gebied van Schriftstudie nameloos arm. Er ontbreekt een goede tekst-critische uitgave van den Bijbel; eene betrouwbare, op de hoogte van dezen tijd staande vertaling; eene degelijke inleiding op den canon en op de boeken van Oud- en Nieuw-Testament; eene geschikte hermeneutik; een wetenschappelijke commentaar; eene Bijbelsche theologie; eene Bijbelsche geschiedenis enz.

Nu stelt het *Maandblad* van Prof. Lindeboom zich natuurlijk niet voor, om in al die behoeften te voorzien. Dat zou ook gansch onmogelijk zijn. Het beperkt zich tot de taak, om het rechte lezen en uitleggen van Gods Woord te bevorderen.

Maar juist door deze begrenzing kan dit *Maandblad* voor velen tot nut en zegen zijn.

Het vestigt weer de aandacht op de Schrift als het Woord Gods en den eenigen regel van geloof en leven. De titel kenschetst den aard en het doel van het blad. Het wil de vraag: wat zegt de Schrift? op den voorgrond dringen, in alles en bij allen.

Het wenscht de lezers met de Schrift zelve als voorwerp der uitlegging nader bekend te maken; wenken te geven, hoe de weg in het Woord het best is te vinden; aan te wijzen, wat er noodig is voor den onderzoeker der Schrift; een verkeerd lezen en uitleggen tegen te gaan en te ontmaskeren.

Hoe deze belofte vervuld zal worden, kan eerst de toekomst leeren.

Maar de belofte zelve is van dien aard, dat wij het *Maandblad* met een hartelijk welkom begroeten en er een lang gezegend leven aan toewenschen.

INTERESSANT.

In het laatste nummer van de *Gereformeerde Kerk* schrijft Dr. Kromsigt aldus:

> Het is interessant om te zien, hoe Dr. Kuyper thans, nu Dr. Bavinck, terecht bevreesd voor een *al te* „vrije universiteit," het recht der Kerk in zake de benoeming van Hoogleeraren tegenover de onkerkelijke Vereeniging voor Hooger Onderwijs (Vrije Universiteit) handhaaft en daartoe „*het doctorenambt*" (ook genoemd in de Dordsche Kerkordening) in het vuur brengt, op eens zeer omzichtig begint te worden met het gebruik van het woord „ambt" en vindt, dat men toch eigenlijk van een „doctoren*ambt*" maar niet spreken moet. Hoeveel minder recht dan om te spreken van „het *ambt* der gelooVigen!"

Dit is goed gezien en juist gezegd.

Want het is boven allen twijfel verheven, dat naar de Schrift, en naar haar eigen leer en kerkenorde de Gereformeerde kerken het recht en de bevoegdheid bezitten, om doctoren of professoren te benoemen tot opleiding voor den dienst des Woords en tot wetenschappelijke beoefening der theologie.

Ook is het voor geen tegenspraak vatbaar, dat de kerken zelven erover hebben te oordeelen, of zij dit recht en deze bevoegdheid, welke zij van huis uit bezitten, geheel of gedeeltelijk aan eene *particuliere vereeniging* willen afstaan.

Maar dit beroep op het recht der kerken behaagde niet aan de Vereeniging voor Gereformeerd Hooger Onderwijs en scheen haar zeer te onpas te komen.

En daarom wordt nu opeens het vroeger hooggeloofde doctorenambt in den ban gedaan.

BAVINCK.

DE GEMEENSCHAP DER HEILIGEN.

DAT WIJ ONS AAN ELKANDER SCHULDIG ZIJN.

IX.

Er zijn betaalbare schulden; van ééne schuld echter moet gezegd, dat zij onbetaalbaar is.

Als de apostel ons Rom. 13 : 8 beveelt om niemand iets schuldig te zijn, zondert hij dan ook ééne schuld uit, die namelijk, om lief te hebben: zijt niemand iets schuldig, zoo schrijft hij, dan elkander lief te hebben.

Bij een weinig nadenken zal ons dit duidelijk worden. Ben ik iemand tol of schatting, eerbetoon of gehoorzaamheid schuldig, dan geef ik hem wat hem toekomt, en ben van hem af. Ik sta dan tegenover hem als een van wien hij niets te eischen heeft; zijne rekening toch is door mij betaald. Vandaar mag ik met opzicht tot de genoemde dingen geen schulden hebben; ik moet er integendeel naar staan, om mij zoo spoedig mogelijk van alle vrij te maken, door mij van mijne verplichtingen tegenover hen te kwijten. Ik heb te zorgen, dat niemand van mij zeggen kan: hij heeft mij niet gegeven, wat mij toekwam.

Nu zijn wij ook schuldig elkander lief te hebben. Maar hier staat het juist omgekeerd. Van deze schuld moet men zeggen, dat zij niet af te betalen is. Er kan een oogenblik in ons leven aanbreken, waarop wij zeggen kunnen: ik heb mij van mijn laatsten plicht gekweten. Maar nooit zal iemand kunnen zeggen, ik ben geene liefde meer schuldig.

Dit zit in de natuur der liefde zelve. Hare taak is oneindig. De liefhebbende wil zich eeuwig schuldig blijven aan den beminde. De liefde wil altijd blijven geven en dienen, helpen en troosten, zich in middel voor anderen omzetten en het eigene met hen deelen. Zij kan de gedachte niet dragen van eens hare taak beëindigd te zien. Het strijdt tegen de liefde zelve om te zeggen: nu ben ik niemand meer liefde schuldig; ik mag mij ter ruste nederleggen; mijne schuld heb ik betaald.

Die eeuwige schuld hebben wij blijmoedig te aanvaarden; elk rekene zich schuldig om allen lief te hebben. Zoo wil God het. Satan scheidt en scheurt de schepselen vaneen; hij erkent geene schuld van den een aan den ander. Maar God, die Liefde is, heeft op het Hem geheiligd gebied des levens, de wet der liefde afgekondigd, als waarborg voor de vervulling van de wet der gerechtigheid. Reeds in de oude dagen, toen zijne eigene liefde tot ons nog pas haar eerste woord gesproken had, laadde Hij de onbetaalbare schuld der liefde op de zijnen. Zou de wet der liefde dan minder gelden in de bedeeling der genade, waarin God zich in de gifte zijns Zoons en in de gifte zijns Geestes ten volle aan ons gegeven en zijne liefde als over ons uitgegoten heeft?

God geeft ons aan den naaste, dat is, aan elk, wien zijne hand ons toevoert, als tot degenen, van wier hulpe hij afhankelijk is. Maar inzonderheid geeft Hij ons aan onze broederen in het geloof. Deze zijn tegenover elkander de grootste schuldenaars der wereld, tot in eeuwigheid toe hebben zij zich aan elkander te geven. Evengoed als God allen aan ons geeft, zoodat de apostel zeggen kan: alles is uwe — geeft Hij ons aan allen, zoodat ook deze zeggen kunnen: alles is onzer. Waartoe geeft Hij ons gaven en vermogens? Is het niet om te voorkomen, dat wij met ledige handen tegenover onze broederen zouden staan? Onze gaven en vermogens zelve wijzen onze schuld aan; hoe meer wij boven den broeder hebben, des te meer zijn wij den broeder schuldig te geven. Die het rijkste is, is de grootste schuldenaar; en grootsten stelt God tot schuldenaar van een kleinste; daarom kan de kleinste zich troosten, als hij op de broederen boven zich ziet, en tot zich zeggen: zij zijn mijne schatten. Waarlijk, God heeft zich niet vergenoegd met ons Christus te geven, Hij heeft met Hem al degenen, die de zijnen zijn, aan ons gegeven; omgekeerd heeft Hij ons niet slechts aan Christus gegeven, maar ook aan allen, die van Christus zijn.

Ook laat God het niet bij bevelen, neen, Hij toont, dat wij in de bedeeling der genade leven, door de wet der liefde tot wet onzes gemoeds te maken. Van nature kunnen wij de broederen niet liefhebben; wel kunnen wij liefhebben velen en veel, alleen het heilige echter niet. Maar als de geest van Christus de onze geworden is, zie, dan aanvaarden wij met blijmoedigheid eene schuld, die wij anders zoo ver mogelijk van ons werpen. En over deze schuld heeft nog nooit iemand zich beklaagd. Jezus heeft gezegd, dat het zaliger is te geven dan te ontvangen. Al wie liefheeft, leert de waarheid van dit woord bij ondervinding kennen. 't Is zoo, aan het liefhebben is hier op aarde steeds lijden verbonden. Maar de genieting, die het offer voor den offeraar medebrengt, is toch nog grooter dan de offersmart. En met de offersmart gaat het als met de moedersmart: de vreugde verslindt haar. Zoo mag het trouwens zijn; want de schuld der liefde is groot; immers zijn wij als discipelen van Eenen, die zijn leven voor ons gesteld heeft, niets minder schuldig, dan het leven voor de broederen te stellen.

VAN ANDEL.

VOLKSNOODEN.

Als de verzorgers »verzorging" behoeven . . ?

Wie met anderen medelijdt, ondervindt daarvan ook de gevolgen. In het gevoelen en uiten van medelijden, in het zorgen voor anderen, het verzorgen van kranken en van gezonden, mag en moet ieder wel toezien, dat niet de verzorging van de hulpbehoevenden degenen die verzorgen, spoedig onbekwaam en zelven hulpbehoevend make.

Dat is een grondregel voor allen arbeid, niet alleen der barmhartigheid, maar voor *alle* werk. Op dien regel hebben allereerst zij te letten, die het werk verschaffen en besturen. Wee dengenen die een werkman, òf een werkvrouw, noodzaken zóó te werken, dat zij, menschelijkerwijze, „vóór den tijd" zijn „versleten." Ook vaders en moeders, die zich zóó druk maken voor hun gezin, dat zij zich zelven geestelijk òf lichamelijk, òf in beide opzichten — want die zijn lichaam afslooft en afbeult, kan moeilijk zijn geest en hart frisch houden en ontwikkelen — verwaarloozen en breken, handelen nòch wijs, nòch lief. Kerken, Scholen, Sticht ngen van barmhartigheidswerk, die hare ijverige en trouwe arbeiders en arbeidsters — van anderen spreek ik niet; die behooren er niet; niet-ijverige en niet-trouwe arbeiders, trage en zelfzuchtige wezens, die wel „vele noten op hun zang" hebben, maar weinig uitvoeren,

zijn in elken kring schadeposten, welke men behoorde te schrappen, tenzij ze te reformeeren zijn — *zóó* en zoo *lang* laten werken, draven en slaven, dat zij „af" en „op" raken, handelen niet naar Christus, Wiens Naam zij voeren in de vlag. Zij geven aan de wereld niet het voorbeeld van de rechte liefde; zelve krenken zij het recht. Zij toonen noodig te hebben, dat men hun wederom leere de eerste beginselen der leer van Christus.

Maar ook bij de meest verstandige en liefderijke wijze van werken kan, wie anderen helpt, zelf hulpbehoevend worden. Inzonderheid in de „Stichtingen" — laten wij *die* benaming liever gebruiken dan „Gestichten," welke klank nu eenmaal iets min aangenaams heeft — tot verzorging van kranken, krankzinnigen, idioten e.a.. vordert de arbeid, uit zijnen aard, *veel* van allen die *waarlijk* „verzorgers" en „verzorgsters" zijn.

In den laatsten tijd is, door de ervaring daarvan, in het Buitenland en ook in ons land de vraag op den voorgrond gesteld: wat kunnen wij doen voor de dienende broeders en zusters, die zelven krank worden, of verzwakt zijn, òf althans een wijle rust behoeven?

Uit *„Het Diakonaat"* nemen wij het volgend artikel over, dat zeer gepast den dienaar Gods in het werk der barmhartigheid, „Pastor Fliedner," herinnert, en de roeping om te zorgen voor de krank wordende verzorgsters van kranken den Christenen op het hart bindt.

Op dezen datum (21 Januari 1900) was het eene eeuw geleden dat THEODOOR FLIEDNER, de man, van wien groote hervormende kracht is uitgegaan, niet alleen voor de kleine protestantsche gemeente te Kaiserswerth, wier predikant hij was, maar ook voor de zaak Gods in het algemeen in Europa en daarbuiten, het levenslicht zag. Door hem is, tijdens hij eene collectereis in Nederland voor zijne arme gemeente hield, de gedachte opgevat pogingen aan te wenden tot de herstelling van het oude maar vervallen diakonessen-ambt, en de stoot gegeven tot den thans zoo uitgebreiden diakonessen-arbeid in de protestanten kerken.

Bij deze gelegenheid werd door het Diakonessenhuis te Kaiserswerth een populair geschriftje uitgegeven, bevattende de levensbeschrijving van den „Vader" der Diakonessen, met het doel, in alle protestantsche kringen de kennis van Fliedners gezegend werk te bevorderen. Het werkje, van goede illustratiën voorzien, kost slechts 10 pfennig, bij 100 ex. 8 pf, en beveelt zich aan voor de verspreiding op Volks- en Zondagsscholen. De derde druk van een uitvoeriger biographie van Fliedner verschijnt tevens voor 40 pfennig per ex.

Voorts bestaat het voornemen tot oprichting van een gedenkteeken. Echter geen monument om Fliedner zelven te eeren, wat ook allerminst in den geest van dezen ootmoedigen Christen zou zijn.

Iets anders wil men, n.l. het bouwen van een *Ziekenhuis voor kranke en lijdende diakonessen.*

De nu zoo uitgebreide diakonessen-inrichting te Kaiserswerth mist nog altijd zulk een gebouw. De zieke diakonessen zijn gehuisvest in eene woning, in het midden der stad gelegen, waar groot rumoer heerscht en veel drukte in en bij de omliggende bierhuizen. Dit geeft natuurlijk aan die Zusters, zelfs bij nacht, meer onrust dan rust, terwijl bovendien haar groot aantal, gemiddeld 80, zeer sterk de behoefte aan een geschikt rust- of herstellingsoord doet gevoelen.

Het is niet dat Fliedner zelf aan dit gewichtig belang niet gedacht heeft. Integendeel. Het is een lievelingsdenkbeeld geweest van den man, die het steeds een zijner voornaamste zorgen achtte, de zusters goed te verzorgen. die door haar ingespannen arbeid voor anderen zelf ziek werden.

Een inrichting hier te lande, betrekkelijk jong, en in vergelijking van Kaiserswerth, zelfs zeer jong; de inrichting „'s Heeren Loo" te Ermeloo, gevoelt nu reeds dezelfde behoefte. In het maandblad *„Bethesda"* wordt medegedeeld, dat de inrichting een agent uitzendt om bijdragen te verzamelen voor den bouw van een doelmatig ziekenhuis ter verzorging van zieke patientjes (idioten) en — kranke dienende broeders en zusters. Er wordt bijgevoegd, dat het erg is — om geen scherper woord te gebruiken, — dat men niet behoorlijk is ingericht voor de verpleging van kranke medearbeiders en arbeidsters. Ook hier echter was het een tal van dringende aangelegenheden, die dezen toestand in het leven riep en hield.

Als men dáár nu echter reeds overtuigd is dat die toestand niet mag voortduren, hoe noodig is het dan dat in Kaiserswerth, met dat groote aantal zieke zusters, de behoefte worde vervuld! Van de werkkracht der diakonessen wordt zoo veel gevergd. Trots alle voorzorg, ontstaat dikwijls, geheel natuurlijk, lichamelijke en geestelijke overspanning, met al het daaraan verbonden lijden en de behoefte aan doelmatige verpleging. Hoe noodig is het dat den zusters die verpleging ten deel valle!

Daarom hoopt men te Kaiserswerth dat het denkbeeld van Fliedner nu kunne worden uitgevoerd, en dat allen, die iets ondervonden hebben van den zegen, dien God door dezen man geschonken heeft aan de geheele Christenheid, bereid zullen bevonden worden dit schoone doel te helpen verwezenlijken.

Het verblijdt ons, hierbij te kunnen mededeelen, dat het Bestuur der Vereen. t. Chr. vz. v. Krankzinnigen in Nederland reeds besloten heeft, een onlangs aangekocht huis over de spoorlijn te Ermelo in te richten voor bovengenoemd doel.

L. LINDEBOOM.

Politieke Beschouwingen.

Juist toen verleden week met het afdrukken van *de Bazuin* was begonnen, kwam een vertrouwbaar bericht uit *Zuid-Afrika*, dat Buller ten 3de male de Tugela was overgetrokken tot ontzet van Ladysmith. Daar echter de censuur opzettelijk deze tijding had opgehouden, kwam, bijna tegelijk, van Boerenzijde 't bericht in, dat de poging, met hoeveel zelfvertrouwen ook begonnen, reeds dadelijk voor een deel bloedig mislukte. Voor het andere deel kwam zij bij Krans- of Vaalkloof, een kop aanvankelijk door de Engelschen veroverd, al heel spoedig tot staaan. En otschoon een poging van Burgers om dezen kop te heroveren, niet gelukte op Dinsdag, wijl de Engelschen juist versterking verkregen — toch wisten zij Woensdag zoo juist van drie zijden en zoo fel met hunne kanonnen den kop onder 't vuur te houden, dat van uithouden daar door de Engelschen geen sprake kon zijn, en dezen 's nachts hals over kop weer over de Tugela terug moesten trekken. Zelfs konden zij, tengevolge van het geschutvuur, nu niet eens hun vroeger steunpunt, ten Zuiden van de Tugela, den Zwartskop, vasthouden en moesten zij tot Springfield terugtrekken. Trouwens ook de p ging, intusschen door de Engelschen beproefd om aan hun rechterflank bij Colenso de Burgers per spoor te verrassen, mislukte op treffende wijze. De Boeren begonnen nu hier meer teekenen van leven te geven, en breidden zich weldra, in 't begin dezer week tot aan Chiveley uit. Daardoor kreeg het al den schijn ervan alsof zij Buller's kamp en zijn spoorwegverbinding te Frere willen aantasten. Ook Oostelijk, in Zoeloeland trekken zij voorwaarts in zijdelingsche richting, naar Durban, alle bezettingen van Engelschen of zwarte politie voor zich uitdrijvend in de richting van de zee. Wat van een en ander worden zal is nu Woensdag nog niet helder. Maar zeker is, dat als de Burgers zich plotseling over de Tugela verplaatsten, Frére omsingelden en den spoorweg Zuidelijk naar Durban weer vernielden, Buller's optrekken voor geruimen tijd zou tot staan zijn gekomen, Ladysmith gewis spoedig zou vallen, en de gevolgen van Buller's driemaal herhaalde neêrlaag niet alleen voor Natal, maar voor geheel Zuid-Afrika van groote beteekenis in 't belang der Burgers zoude worden.

Er is dus alle reden om ons over de goede hand onzes Gods voor de Burgers in Natal te verblijden, al zijn ook thans de eigenlijke verliezen der Engelschen ons onbekend. Zij geven 350 dooden en gewonden op. Maar een man meer of min maakt dan ook hier het beteekenend succes niet anders. Het élan bij de Burgers is groot. Naar men zegt willen zelfs tal van vrouwen in de Transvaal al vast ingedeeld en geoefend worden in den krijg, opdat, mochten de Engelschen eens den bodem der Republieken zelf betreden — ook zij hun huis en vrijheid bloedig kunnen verdedigen. En wij twijfelen niet, of duizenden zouden, als vroeger in den strijd tegen Zoeloe's en Kaffers, zeker hunne mannen strijdend ter zijde staan!

Ook elders, en vooral ten Zuiden van de Oranjerivier ging het den Burgers intusschen voor den wind. En bij Colesberg èn bij Stormberg dringen zij sedert Zaterdag de Engelschen hand over hand terug naar de wildernis (Karroo). Mocht hun ook hier 't geluk blijven dienen, dan zou zelfs een tocht van daaruit in de richting van de Kaapstad niet tot de onmogelijkheden behooren, en zeker de uitbreiding van den opstand in de Kaapkolonie doen toenemen, trots de 100,000 Engelschen. Tot vlak bij de Kaapstad drinkt men onder elkaar bij zekere gelegenheden op den voorspoed der Boeren! Doch zou alzoo het begin van Roberts optreden zeker niet rooskleurig zijn en waarschijnlijk zijn pogen om *ten Westen* bij Modderrivier in de richting van Kimberley, waar men sedert lang geen koeien- of schapenvleesch meer eet, met de versterkte troepen van Methuen tot ontzet voorwaarts te trekken, opgegeven *moeten* worden. *Hier* schijnt voorshands 't zwaartepunt te liggen voor de Burgers. De verleden week door Mac Donald ondernomen, maar mislukte tocht Westwaarts bij Modderrivier zal echter de Boeren ook daar wel weer wakker hebben geschud, en Piet Cronjé zeker alles doen, om ook Roberts, zoo hij weêr bij Magerfontein wil aanvallen — een warme ontvangst te bereiden.

Leide God in zijn ontferming ook hier de Burgers ten goede!

Voor 't overige is er van elders weinig nieuws. 't Is alsof alles door de zaak dier kleine Republiek wordt beheerscht. Slechts stippen wij kort aan, dat de woelingen in *China* niet zoo erg waren als eerst verluidde. Alleen zet de oude Keizerin hare, Engeland niet gunstig gezinde politiek door, waarin *Rusland* zich verheugt. Dit rijk versterkt nog steeds zijn macht ten Noorden van Engelsch Indië, om zich daar naar de Indische zee uit te breiden. Ook in *Egypte* woelt het onder de inlandsche troepen tegen de Engelschen, maar veel gevaar duchten wij daaruit voor dezen niet. In *Frankrijk* gaat de bont-liberale Regeering weêr een weinig anti-clericale politiek drijven; elke kritiek van de geestelijkheid over regeeringsmaatregelen of bepalingen zal streng worden gestraft. Stel u voor — en hier laat de Regeering op de meest brutale manier door hare eigen beambten (professoren) 't gezag ondermijnen!

In *Oostenrijk* kibbelt men nog altijd over de taalwetten in Bohemen c. a., zonder eenig beteekenend uitzicht op resultaat. Werkstakingen zijn er aan de orde van den dag.

Volgens de jongste berichten zou het den *Amerikanen* op de Philippijnen weer minder voor den wind gaan. Wij zijn echter niet in staat de juistheid der mededeelingen te controleeren en geven ze slechts voor hetgeen zij zijn. De bevrediging schijnt nog verre te zoeken.

NOORDTZIJ.

Miss Ada Ward, eene Engelsche tooneelspeelster van naam is lidmate geworden van de Baptistische kerk Lake-Road te Portsmouth. Zij doet openbaar belijdenis van haar geloof in Jezus Christus, en bespreekt de gevaren en rampen, die aan het tooneelleven verbonden zijn, zoowel te Portsmouth als elders. Dit optreden heeft reeds goede gevolgen. Voor de laatste maal trad zij als actrice op in Princess Theatre bij Lake-Road.

—

De Abt Lamennais had in de laatste maanden zijns levens verboden, dat men een priester bij hem zou toelaten. Eenige dagen vóór zijn dood kwam eene gravin, eene nicht van Lamennais, hem bezoeken en vroeg hem, of hij nu in de laatste oogenblikken zijns levens niet door een priester wilde bediend worden. Hoewel reeds zeer zwak zijnde, verzamelde hij al zijne krachten om een hardklinkend *neen* te doen hooren. Sedert eenige jaren had hij ook eene oude Hugenote tot huishoudster, met wie hij nu en dan over de godsdienstige geschilpunten sprak. In zijne laatste levensdagen moet hij tot een zijner Protestantsche verplegers gezegd hebben: wij verstaan elkander zeer goed.

†.

Den 13 Febr. is aan de Theol. School met goed gevolg het Semi-Candidaats-examen afgelegd door den Student *H. de Bruijn*, van Emmen, Dr.

—

Men bericht ons, dat de Candidaat *H. Hangelbroek* (adres te *Zevenhuizen*, Gr.) door de Classis Enumatil beroepbaar is gesteld voor de Gereformeerde kerken.

—

De Standaard van 7 Febr. j. l. meldde, dat te Amsterdam aan de Hugo-de-Grootkade nu twee paviljoenen staan, waarin weezen der Gereformeerde kerk worden gehuisvest. Het eene paviljoen staat al negen jaren, en wordt bewoond door 25 weezen onder een vader en moeder. In Amsterdam is men afkeerig van een kazerne-stelsel, en tracht men daarom de weeshuizen niet te veel te doen verschillen van een gewoon huisgezin. De uitkomsten van dit eerste paviljoen zijn voor reffelijk. Het nieuwe tweede is in zijn inrichting zeer beziens-waardig. Alles is ruim en hoog van verdieping, goed belicht en gezellig in de huiskamer. Er staat ook een huisorgel in, dat cadeau gedaan is. Men heeft er ook een badkamer. Op de slaapkamers van de jongens en van de meisjes is toezicht. De kinderen van het huis op de Bloemgracht komen nu hierin te wonen; en dit huis wordt dan alleen voor oude mannen en vrouwen ingericht. Dit tweede paviljoen kost f 25000, is ontworpen door den architect H. Bonda en gebouwd door D. Schut.

—

Het weekblad *Ons Parool*: „Vreest God; eerst den Koning" gaat reeds zijn 2en jaargang in. Het is opgericht ten dienste van Land- en Zeemacht in Nederland en Koloniën, onder redactie en medewerking van den Kol. L. Roosmale Nepveu, Adjudant van H. M. in B. D.; de Herv. predikanten H. ten Kate en L. S. de Bruijn en Ds. M Mooy te Dordt.

Deze vraagt elks steun tot verspreiding van dit blaadje; daar het 't eenige is, dat in de eerste plaats voor onze militairen en zeelieden wordt uitgegeven, en ook hoofdzakelijk *gratis* verspreid wordt, overmits deze uitgave voor een blaadje van een soldaat niet is te verwachten. Het laatste nr. zegt o. a.: „Wat de Boeren vooral strijders en menschen maakt in den strijd, is het beginsel van Godsvrucht.....

„Daarom behoeven zij door geen rum en brandewijn en portwijn moed te krijgen, want zij hebben moed. En weet gij, hoe die Boeren dat Godsvertrouwen hebben geleerd? Zij lezen den Bijbel en bidden. Twee dingen waarmede in onze landen zoovele menschen en ook zoovele soldaten spotten.

„Maar als de machten van Europa moe en erkennen, dat zij van de Boeren oorlogvoeren kunnen leeren, leeren schieten en zich leeren stellen, dan mag men nog wel een stap verder gaan en erkennen, dat men ook weer van de Boeren mag leeren Bijbellezen en bidden."

—

Zuid-Oosthoek van Friesland.

M. de R.! Mogen wij het volgende weer verantwoorden in onze *Bazuin?* Door Ds. G. van Wageningen te Ureterp a d Vaart het volgende: Van Ds. K. Bakker te Rottevalle f 1. Door Ds. J. Sijbesma te Westeremden, van de Jongedochtersver. 5 lakens, 4 meisjeshemden, 3 vrouwenhemden, 4 kussensloopen, 2 boezelaars. Dan nog door J. Wouda, van G. R. te Hees bij Nijmegen, 4 gebruikte borstrokken, 1 onderlijfje en 1 paar nieuwe kousen; eenige oude Kerstboekjes (gestempeld te Leens); van N. N. te Groningen, een muntbiljet van f 10, ingesloten in een Traktaatje van Filippus No. 310, getiteld, *Slechts éene schrede*, meldende een ontzettende gebeurtenis, voorgevallen op Zondag 9 Oct. 1898, waarbij wij den wensch uitspreken, dat het bestuur van Filippus er nog een honderdduizend van laat drukken, en verspreiden.

Voor al het ontvangene hartelijk dank, geliefde gevers; het komt nu nog eenigen tijd bizonder te pas; er wordt nu nog gebrek geleden, waar bij honderden de proviand, alie eten verteerd is, en van het eene zoo min als het andere voorradig is. Wie denkt daar nog eens aan?

Uw dankbare Correspondenten
van Jachin,
Ds. G. VAN WAGENINGEN,
Ureterp aan de Vaart.
J. WOUDA, *Oranjewoud Heereveen.*
12 Febr. 1900.

—

Leesbibliotheek voor blinden.

Sedert 4 Sept. ll. werden de volgende giften ontvangen. A. G. te Z. tweemaal f 1, van gebr. postzegels, J. K. f 1, J. v. d. B. f 1, A. v. E. f 1, H. S. f 1, Wed. v. B. f 1. Eene vriendin N. N. f 0,50, D. M. B. f 0,50, N. N. f 0,50, N. N. f 0,75, N. N. f 0,25, allen te A. Ds. S. te A f 2,50, Taktaat-Genootschap Filippus f 25, Mevr. V. — K. te A. f 2,50, Jaarl. Contributie f 9.

Met hartelijken dank voor deze welkome bijdragen zij onze geringe arbeid verder aanbevolen in de mildheid en de medewerking van de broeders en zusters. Wat is het een heerlijke besturing Gods, dat ook blinden in staat kunnen gesteld worden, zijn Woord, het Woord der zaligheid te lezen. Welk een voorrecht, daartoe op eene of andere wijze te mogen medearbeiden, en, elkander steunend, daarin de gemeenschap der heiligen te mogen oefenen. Met onzen aangroeienden voorraad, o. a. al de boeken des Bijbels, kunnen wij vele blinden dienen. Aanvragen van lectuur voor blinden zende men aan den heer J. D. Wielenga alhier.

Namens het Zuster-comite,
W. F. M. LINDEBOOM-DUIJSER,
Kampen, Jan. 1900. *Penn.*

—

Scheurkalenders in de Kazerne.

Door Mej. Johanna Maria de Jong, Lexmond: winst van verkochte Scheurkalenders . . . . . f 1,92½

Door Br. Hooft, van Jac. Sluijs Jz., Andijk: gevonden in het kerkzakje . f 5,—

Reeds onderscheidene malen heeft bovengenoemde zuster ons op gelijke wijze als nu door een bijdrage der liefde verblijd, die ons zegt, dat waar een wil is, ook weldra een weg wordt gevonden.

Ook voor de verrassing uit Andijk onzen vriendelijken dank.

E. KROPVELD.

Waddingsveen, 9 Febr. 1900.

UIT TRANSVAAL.

De heer *H. Ribbens*, ouderling der Ger. kerk te Terneuzen, schoonvader van den onderwijzer *S. J. van Wijck*, (zie Nr. 4) kreeg van zijn derden zoon in de Transvaal, dhr. *A. J. Ribbens*, onderstaanden brief, die ons den volksgeest, te midden der oorlogsellende, aldaar doet kennen.

PRETORIA, 16 Dec 1899.

.... Uw laatste brief heb ik op 8 Dec. ontvangen. Veel brieven schijnen verloren te zijn gegaan en zullen met zooveel duizenden in Engelsche handen, of zullen wel vernietigd zijn door die eerlijke (?) rooibaatjes.

Heden is het feestdag (*Dingaansdag*) en herdenken we de gevangenneming (?) van het Kafferhoofd Dingaan, waarbij 80000 Kaffers gedood zijn. Het is nu wel een dubbele feestdag, daar deze week zoovele overwinningen door de onzen behaald zijn. Terwijl ik bezig ben U te schrijven, komt juist de tijding, dat ons volk gisteren bij Colenso 10 groote kanonnen en 12 wagens ammunitie heeft buit gemaakt, dat 2000 Engelschen zijn gedood of gewond en vele officieren zijn gevangen genomen; aan onze zijde slechts 30 dooden en gewonden. Zeer zeker wonderlijk, aan Engelsche zijde duizenden aan onze zijde een handvol burgers! God regeert en verhoort de gebeden, die voor ons volk worden opgezonden in dezen rampzaligen en onrechtvaardigen oorlog. Ons volk strijdt niet alleen, maar God met ons.

Hoeveel volk Engeland met 1 Jan. hier hebben zal, is nog niet goed bekend. Men schat het op ruim 110,000 man. Daartegen komt ons volkje met 40,000 man in 't veld. Er zijn wel meer burgers, doch de gevangenen moeten ook bewaakt worden; alleen in Pretoria zijn er 4500. (?) Dezen morgen kwam een trein aan met 672 soldaten en 26 officieren. Deze worden dag en nacht bewaakt. Verder nog het aantal burgers, dat noodig is tot bewaking van treinen en bruggen, voor zoover wij in Natal zijn, de nachtpolitie in iedere plaats, enz.

In Holland begrijpt men niet, hoe men hier oorlog voert. Van 16 tot 60 jaar krijgt ieder een geweer met 50 patronen. Ja, zelfs vrouwen hebben geweren en schieten even goed als de mannen.

De Engelschen moeten meermalen geboeid op den trein gebracht worden om tegen de Boeren te gaan vechten, daarentegen vraagt men hier: waarom mag die naar den oorlog en moet ik hier blijven? Mannen van alle naties vragen hier: wanneer is het toch onze beurt om naar het front te gaan?

Ik ben commandant van de wacht en politiedienst, voornamelijk nachtdienst, en heb het nog zoo kwaad niet.

Martinus is 3 Oct. vertrokken met het Hollandsche korps en is, zooals ge zult weten, te Elandslaagte gevangen genomen. Hij zit met vele kameraads op een Engelsch oorlogschip. Voor hij wegging, bracht hij zijn vrouw naar de boerderij van zijn vader, waar hem 14 dagen na zijn vertrek een zoon geboren werd. Ik ben nu vol burger van Transvaal, heb 2 geweren en 200 patronen en hoop van daag nog mijn paard te krijgen om te vertrekken, het bloed van mijn geva len kameraads te wreken en mijn broeder uit Engelsche handen te verlossen. Het zal U onbegrijpelijk zijn, dat wij verlangen om naar den oorlog te gaan; doch als men hoort, dat onze kameraads dood of gewond daar nederliggen, of gevangen zijn genomen, dat het Engelsche tuig zwarte wilden gebruikt om ons aan te vallen en op de meest barbaarsche wijze te vermoorden, zelfs vrouwen en kinderen onteeren en mishandelen, wie kan dan kalm blijven? Onze gewonden worden nog doorstoken of doodgeschoten!

Wie heeft er een hart, dat niet bloedt bij al het schandelijke, dat wij dagelijks vernemen en wat bevestigd wordt door ooggetuigen.

Wie kan nog stil te huis blijven in zulk een tijd?

Als ik van mijn buurvrouw hoor, dat haar man gedood en haar zoon gewond is, wat moet ik dan doen? Kan ik dan stil blijven zitten en alles lijdelijk aanzien?

Neen, en nog eens neen!

Wat doen wij na zulke berichten? Wij gaan naar onzen veldkornet en zeggen: laat ons gaan, geef ons een lastbrief en wij gaan als burgers om onze vrienden en kameraads, onze broeders te wreken en voor het goed recht te strijden. Bij ons vertrek worden wij door onze vrouwen en kinderen een hartelijk hoerah toegeroepen, onze oude President spreekt ons het laatste woord toe en zegt: Mannen, broeders, gij gaat nu heen om de plaats van uw kameraads in te nemen, God sterke en behoede u, wij bidden voor U, houdt U sterk en mannelijk. Dan knielen wij allen op straat, de oude President bidt, er wordt gezongen: „Dat 's Heeren zegen op u daal!" Plechtig oogenblik!

Allen staan op, het Transvaalsche lied wordt aangeheven door mannen, vrouwen en kinderen. Als de laatste klank is weggestorven, stijgt ieder ijlings te paard en onder donderend hoerah! gaat het naar den trein, naar den oorlog. Gelukkig zij die tot de vertrekkenden behooren! Dat zoudt gij ook zeggen, als gij hier waart. Wij toch vechten voor onze vrijheid, vrouwen en kinderen, huis en haard, wat ons die geldwolven willen ontstelen. Zij hebben huurlingen tegen den prijs van 5 shilling daags, wij krijgen en vragen niets maar verlangen verschoond te blijven van het gehate juk der Engelschen.

Zoo even hebben we een Doctor en een Generaal begraven. Dat ging er plechtig toe. Eerst werd in de kerk een lijkrede gehouden, dan werden de kisten naar 't kerkhof gevoerd, wij schoten er driemaal over heen, zongen op hun graf, elk wierp een schop aarde op de kisten en .... alles was afgeloopen.

Gewapend zijn wij allen van top tot teen, zelfs onze jongens Willem van 13 en Hubrecht van 10 jaar oefenen zich met kleine geweren en schieten reeds zoo, dat ze in tijd van nood moeder en zusjes beschermen kunnen.

Alles wordt men evenwel gewoon, ook den oorlog met zijn leed en ellende en allen hopen vol moed op betere tijden.

Terwijl ik hier zit te schrijven, krijg ik bericht, mij binnen 48 uren met paard en zadel en volle uitrusting als commandant te stellen aan het hoofd van 25 man, eveneens uitgerust en voorzien van 8 dagen leeftocht (op eigen rekening) om met mijn manschappen op 18 Dec. 's morgens te 7 uur aan het station te zijn en ons te vereenigen met andere troepen die mede naar het front gaan, waar Buller met 20000 man ons te gemoet komt. God dank! Ik ga met flinke jongens, oude en jonge Boeren, heldhaftig volkje, dat het liefst wil „stormen." Dit lijkt mij ook, dan ziet men den vijand in de oogen. Ik trek uit voor het recht van een onschuldig land, voor vrouw en kinderen en — mocht het God behagen dat ik val, zoo val ik voor hen die mij lief en dierbaar zijn. Mocht dit schrijven mijn laatste zijn — wat God verhoede — houdt dan dit als een gedachtenis en ouders, weest er trotsch op, dat Uw zoon gevallen is voor een rechtvaardige zaak en niet is teruggetreden, waar zijn plicht hem riep.

Stelt U het zwaarste maar niet voor. God zij met U allen, met ons en ons dierbaar land!

Uw liefhebbende Zoon.

Ingezonden.

Geachte Redacteur!

Zou u zoo goed willen zijn om met het oog op het weldra in dienst treden van velen onzer jongelingen, onderstaand een plaatsje te verleenen in *de Bazuin?* Met het oog op de (treurige) ervaring, vooral van onze Gereformeerde jongelingen schijnt mij zulks niet overbodig, want wat is toch het geval.

Nauwelijks in dienst, soms nog zelfs met de burgerkleêren aan, schamen ze zich rond en open voor hun belijdenis uit te komen; en we mogen wel zeggen, deze eerste stap op den weg der zonde, die, ja wel met een kloppend hart, gedaan wordt, kan niettemin een *beslissende* genoemd worden voor hun verder leven, zoowel in dienst als daarbuiten; want op dien eersten stap volgt een tweede en zoo voort, en zoo God het niet verhoedt, gaan ze op den ingeslagen weg steeds voort, als op een hellend vlak, gelijk een os ter slachting en een waas tot de tuchtiging der boeien, totdat de pijl hem zijne lever doorsnijdt.

Een welgemeende raad van een V. D. M. (Vriend Der Militairen) zult u met mij zeker niet ondienstig achten, voor onze jongelingen, die weldra hun burger- voor het soldatenpak zullen verwisselen.

In de 1ste plaats laten ze gewapend in dienst gaan, met een zichtbaar en een onzichtbaar wapen, namelijk *Gods Woord* en het *gebed*, alleen door het goed hanteeren dezer wapenen, zijn ze onbetwistbaar van de overwinning zeker in den strijd tegen de zonde; laten ze voorts nog andere hulpmiddelen gebruiken, laten ze goed voorzien zijnde van goede degelijke traktaatjes in de kazerne aankomen, links en rechts dezelve uitdeelende. Vragen ze soms, waar die te verkrijgen? O, het Ger. Traktaatgen. Filippus tracht in die leemte te voorzien, door uitsluitend voor onze soldaten traktaatjes verkrijgbaar te stellen, en ook andere vereenigingen hebben ze, die zeer geschikt zijn voor de kazerne, er is keuze in overvloed; maar — ook hier is gebed noodig om ze met verstand te verspreiden, en om ze maar niet zoo in den blinde op goed geluk af weg te geven. Reeds meermalen, M. de Redacteur, is er ook in *de Bazuin* op gewezen, dat de eerste dag, ja het eerste uur, naar den mensch gesproken, over de toekomst onzer Christelijke jongelingen bes ist; want komen ze niet dadelijk voor den dag, wie en wat ze zijn, en schamen ze zich met woord en daad, door spreken en ook door zwijgen den Christus te belijden, later is dit moeielijker zoo niet onmogelijk, omdat dan helaas, de moed en de lust er toe ontbreekt. Daarom kunnen we het onzen jongelingen niet genoeg aanbevelen, flink en kordaat zich als Christen-jongelingen te openbaren; den eersten keer bv. als ze in de kazerne zullen eten, zich niet te schamen voor hun eten te bidden, want wordt dit den eersten keer nagelaten, ik verzeker u de tweede keer is

veel moeielijker. Laten ze vooral hun Bijbeltje niet vergeten meê te nemen, om telkens na het eten een gedeelte daarin te lezen; de gelegenheid zal zich dan spoedig voordoen om hieruit een gedeelte hardop voor te lezen, en laat bovenal de leer niet in strijd zijn met het leven, want al merkt ge het niet, als ge een fijne zijt, wordt er nauw op u gelet. Ten slotte nog een goede raad: maak dadelijk, maak veel en getrouw gebruik van het Militair Tehuis in de plaats waar uw garnizoen is; wees als een kind tegenover den huisvader, hij daarentegen zal als een vader voor u zijn; deel hem uwe bezwaren mede, vraag zijn voorlichting, en — volg zijn raad op, ge zult er u wel bij bevinden.

Verblijd u, o jongeling, ook in het Militair Tehuis, lees er, schrijf er, speel er, draag er voor, 't wordt er u alles toegelaten, mits het op Christelijke wijs geschiedt.

Eindelijk, als ge eenigen tijd in dienst zijt, wordt in den regel den dag tevoren op het appèl voorgelezen, morgen zoo en zoo laat appèl voor vaccineeren of revaccineeren; maar zijt ge nu van het heilzame (?) daarvan *niet* overtuigd, dan behoeft ge dit *niet toe te laten;* ge zegt eenvoudig zonder meer, ik heb er gemoedsbezwaar in, ook als de dokter u nadere inlichting zou vragen, dan blijft ge eenvoudig bij dit antwoord, en direct nog indirect mag men u er om bemoeielijken.

Ziedaar M. de Redacteur, in alle eenvoudigheid eenige wenken ten beste gegeven, ik neem ze voor beter gaarne terug.

Ook hier in Dordrecht hebben we door Gods goedheid een Militair Tehuis, *Groote Kerkbuurt No.* 29; beleefd en dringend noodigen we de jongelingen, die hier in dienst komen, uit, om er gebruik van te maken; het is elken avond van 4—10 uur geopend, en de huisvader heet ze hartelijk welkom.

Ook is ondergeteekende gaarne bereid ze met raad en daad bij te staan, bij name onze Ger. jongelingen, opdat ze kerk en catechisatie bezoeken; als dan maar de ouders hun verlangen hiertoe kenbaar maken aan ondergeteekende, zoo wil hij zich gaarne beschikbaar stellen.

Ontvang geachte Redacteur, dank voor de plaatsing van

Uw dw. Dienaar en Broeder,
G. VETTEN.

Dordrecht, Singel 117.

ADVERTENTIEN.

Door 's Heeren goedheid werd ons heden een welgeschapen **ZOON** geboren.

H. T. HOEKSEMA,
V. D M.
T. HOEKSEMA—
BANDRINGA.

NIEUWOLDA,
9—2—1900.

Door Gods goedheid werden wij heden verblijd met de voorspoedige geboorte van een **ZOON.**

L. BOS,
V. D. M.
W. BOS—
BEUSEKAMP.

NIEUW-DORDRECHT,
10 Febr. 1900.

1860. 17 Februari. 1900.

Dinsdag den 20 Februari, hopen onze geliefde Ouders

Hendrik Visscher
EN
Johanna Barbara Frentzen

te gedenken, dat zij vóór ***veertig jaren*** in den echt vereenigd zijn.

SOLI DEO GLORIA!

Hunne dankbare Kinderen,

LEEUWARDEN,
J. P. VISSCHER,
V. D. M.
T. VISSCHER—
MEKKES.
PRETORIA Z. A. R,
H. VISSCHER.
A. VISSCHER—
VENTER
HARDERWIJK,
H. KAWCZYNSKI
M. H. KAWCZYNSKI—
VISSCHER.
MOLENBRUG,
K. VISSCHER.
M. VISSCHER—
OUDSHOORN.
HARDERWIJK,
JB. VISSCHER.
BREDA,
L. VISSCHER.

De Familie BROEKHUIZEN betuigt haren vriendelijken ***dank,*** voor de menigvuldige blijken van deelneming, bij het overlijden van hun geliefden Vader, Behuwd- en Grootvader ondervonden.

ADUARD,
MEPPEL, } Februari 1900.

Onzen hartelijken ***dank*** aan allen, die hunne deelneming betuigden in ons smartelijk verlies.

Uit aller naam,
Wed. G. ROOSEBOOM—
JOFFERS.

SMILDE,
Febr. 1900.

Onzen hartelijken ***DANK*** aan allen, die hunne deelneming betuigden in het verlies, dat ons trof.

WED. R. H. VOS—
ASSIES.

E VOS.
H. VOS.

VEENDAM,
7/2 1900.

Voor de vele blijken van deelneming, wegens het overlijden onzer geliefde Moeder, Behuwd- en Grootmoeder ontvangen, betuigen wij onzen hartelijken ***dank.***

Namens de Familie,
E. UBELS.

NIEUWE-PEKELA,
13 Febr. 1900.

Heden overleed mijne dierbare Echtgenoote en der Kinderen zorgdragende Moeder

ROELFIEN SALOMONS,

in den gezegenden ouderdom van ruim 74 jaren, waarvan ik ruim 51 jaren met haar in een gelukkigen echt vereenigd mocht zijn.

Wij treuren over haar gemis, maar de zekerheid, dat zij de rust geniet, die er voor Gods volk overblijft, is ons tot rijken troost.

Mede namens mijne Kinderen,
W. S SALOMONS.

GASSELTER-NIJVEEN,
31 Jan 1900

Heden overleed te Kolderveen onze geliefde Pleegzoon en Neef

Cornelis Tolsma,

in den leeftijd van ruim 27 jaren.

De verwachting, dat hij is ingegaan in den Hemel der heerlijkheid, is onze troost.

Namens de Familie,
D. OKKEMA.

JORWERD,
3 Febr 1900.

Heden overleed mijn onvergetelijke Vriend

CORNELIS TOLSMA,

in den leeftijd van ruim 27 jaren.

Dat zijn heengaan vrede was is mijne troost.

J. JONKER

KOLDERVEEN,
3 Febr 1900.

Hedenavond omstreeks 10 uur behaagde het den almachtigen God, uit ons midden weg te nemen onze innig geliefde Dochter

SOPHIA,

in den ouderdom van 16 jaren en ruim 3 maanden.

Slechts een korte ongesteldheid maakte een einde aan haar voor ons zoo dierbaar leven.

De Heere die niet antwoordt van zijne daden, trooste ons in dit verlies.

D. VAN DER KOOIJ.
A. DE KOE.

HINDELOOPEN,
12 Febr. 1900.

Eenige kennisgeving aan vrienden en bekenden.

Heden behaagde het den Heere, na een kortstondig en geduldig lijden, in de blijdschap des geloofs tot zich te nemen, onzen hartelijk geliefden Echtgenoot, Vader, Behuwd- en Grootvader, den Weleerw. heer

J. van Mantgem,

Predikant bij de Ger. kerk te Harderwijk, in den ouderdom van ruim 65 jaren. Allen die den overledene gekend hebben, kunnen beseffen, wat wij in hem verliezen.

Mevr. de Wed. A. VAN MANTGEM—EGGINK.

HIJKEN,
J. C. VAN MANTGEM,
Predikant.
M. C. P. VAN MANTGEM—
BLANKERS.

ROTTERDAM,
C. P. VAN MANTGEM.
J. VAN MANTGEM.
AMSTERDAM,
G. A. VAN MANTGEM.
HARDERWIJK,
12 Februari 1900.

Tot onze droefheid behaagde het den Heere uit ons midden weg te nemen, den oudste onzer Bedienaren des Woords,

Ds. J. van Mantgem,

die ruim 16 jaar, eerst als Leeraar van eene, daarna van beide vereenigde Gereformeerde kerken, trouwelijk naar de mate zijner gaven en krachten, onder ons gearbeid heeft Met droefheid staren wij hem na, maar niet als degenen, die geene hope hebben, waar zich ook ten volle aan onzen ouden Broeder de belofte bevestigde, dat God met vrede het einde zijner knechten kroont.

Namens den Kerkeraad der Ger. kerk,
Ds. P. WARMENHOVEN,
Voorz.
R. FERWERDA, *Scriba.*
HARDERWIJK,
12 Febr. 1900.

BOUWVAK.

Een ***Jongeling, 4 jaren*** bij het ***timmervak, zoekt plaatsing*** bij een Gereformeerd Patroon, mede t r verdere bekwaming, hoog loon geen vereischte.

Brieven onder ***No. 9*** ingewacht bij WED E. J. SCHUURING, Boekhandel te ASSEN.

BILLIJKST ADRES
voor
PIANINO'S,
Huis- en Kerkorgels.
J. PROPER
te KAMPEN.

Verhuren, ruilen, repareeren en stemmen.

TE KOOP

voor billijken prijs een zeer groote

AMERIKAANSCHE KACHEL,

zeer geschikt voor groote zaal of kleine kerk. Te bevragen onder motto ***„Helios"*** aan den Uitgever van *de Bazuin* te KAMPEN.

Bij J. H. BOS TE KAMPEN verschijnt:

Efeze 2 : 19-22.

LEERREDE,

uitgesproken bij gelegenheid van het in gebruik nemen van het nieuwe kerkgebouw der Geref. kerk te Hattem.

DOOR

Dr. D. BOUWMAN.

Prijs f 0,25.

OUDERLINGEN.

Schaft u aan: **HANDELINGEN** van het **Regeer-Ouderlingen-Congres** (1888) bevatt. behalve uitvoerig verslag van al het verhandelde, de volgende referaten: Dr. v. d BERGH. Arbeid in en buiten de gemeente Ds. G. RINGNALDA. Het ambt d Ouderlingen. Ds. A. v. VEELO. De roeping en verrichten d Ouderlingen n. h. Woord. W. A. VROLIJK SR. Over idem Ds. G. VLUG. De verhouding v. d. Ouderling tot de andere ambtsdragers. **86** zeer compres gedrukte blz. slechts **40 cent.** Alom te ontbieden of fro. na ontv. postw. van den uitgever **J. H. BUNK,** te Rotterdam.

Wat zegt de Schrift?

Onder dezen titel verschijnt bij GEZ. MEERBURG te HEUSDEN een Maandblad **tot bevordering van het rechte lezen en uitleggen van Gods Woord,** 16 bl. v. 2 kol. royaal 8o. met omslag; *f* 1,50 p. jaar; onder red. van Prof L. LINDEBOOM No 1 is. op aanvrage, ter kennismaking te bekomen bij den uitgever. Wie vijf abonnees bezorgt, ontvangt den eersten jaargang *gratis* Advertentiën 10 ct. per regel; bij abonnement, minder.

Spoedige opgave van inteekening wordt vriendelijk verzocht.

DE KAMPER
BOEK- EN STEENDRUKKERIJ
van ZALSMAN

is het ***beste adres*** voor ***alle soorten drukwerk.***

Rekeningen, nota's, kwitanties, briefhoofden, briefkaarten, enveloppes, advieskaarten, naamkaartjes, wissels, circulaires, programma's enz. enz. worden net, vlug en goedkoop franco geleverd door het geheele rijk

VERSCHENEN:

Het SALON-PORTRET van PAUL KRUGER.

Prachtig uitgevoerd en gedrukt op zwaar ivoorcarton. Dit Portret is het laatste en zonder twijfel het best en gelijkendst dat bestaat, vervaardigd naar **de nieuwste foto, September 1899.** Prijs in gewone lijst (notenhout met zwart), **90 Cts.** fr. p. post. Met korte levensschets van Oom Paul *f* **1,—.** In luxe bruine lijst *f* **1,40,** met schets *f* **1,50** fr. p. post.

J. DE GRUITER, Uitgever, Schoonhoven.

Verkrijgbaar bij elken soliden Boekhandelaar.

De uitgever van het oorspronkelijk Duitsch werk van:
FR. OEHNINGER,

Geschiedenis van het Christendom

bericht mij heden, dat er nu **30,000** exempl. van dit boek geplaatst zijn. In korten tijd dus een enorm succes, en ook te verwachten van een boek als dit is.

De Hollandsche bewerking is dan ook warm aanbevolen door Prof. Dr. H. BAVINCK, Dr. A. J. TH. JONKER, Ds. L. LANDWEHR, Dr. H. M. VAN NES. Redactie: *Het Oosten, de Nederlander, de Standaard, Ned. Dagblad, Geref. Kerk, Jongelingsbode* enz. enz. enz.

Prijs van dit kostelijke werk, met 125 fraaie platen versierd en van ruim 500 bladz. slechts ***f* 3,50** in linnen en ***f* 3,90** in leder gebonden.

Uitgave van J. M. BREDÉE te Rotterdam.

GEVRAAGD

tegen **Mei a.s.,** een

BEKWAAM SMIDSKNECHT,

voorzien van goede getuigen, bij A. RIETBERG, Gedipl. Hoef-, Huis, Landbouw- en Kachelsmederij te KAMPEN.

Boek- en Handelsdrukkerij
VAN DE
Uitgeversmaatschappij „DE VECHT"
Breukelen. Direct. P. MOBACH.
(Uitgave van het Geref Traktaatgenootschap „FILIPPUS")

Beveelt zich beleefd aan voor de levering van alle voorkomende Drukwerken.

Fraai werk. Vlugge bediening.
Concurreerende prijzen.

Bij ZALSMAN te KAMPEN verschijnt:

Het Doctorenambt.

REDE

bij de overdracht van het Rectoraat aan de Theol. School te Kampen, op 6 DEC.

DOOR

Dr. H. BAVINCK.

Prijs 90 ct.

Alle Boekh nemen bestellingen aan, en na ontvangst van het bedrag wordt het ***franco*** verzonden.

Nog verkrijgbaar een klein getal exempl.

JAARBOEKJE
der Gereform. Kerken
voor 1900. Prijs 30 cents.

Behalve Kalender, markten en watergetijden bevat het **volledige Kerkelijke Statistiek** en bovendien zeer onderhoudend en flink **Mengelwerk** dat alleen het geld waardig is.

Bij alle boekhandelaren te bekomen en bij den uitgever

P. VAN DER SLUIS
te ENKHUIZEN.

GOEDE BOEKEN
voor veel verminderden prijs.

FUNCKE, Paulus te water en te land, gebonden f 3,— thans f	1,90
FUNCKE, Zielestrijd en Zielevrede, gebonden f 3,— thans -	1,90
FRANCKEN, Kern der Christ. leer, gebonden . . . -	1,30
JAMES, Geschenk van een Christ vader aan zijne opwassende kinderen, f 4,40 thans -	2,20
JAMES, Het Huisgezin. Bestuur en vermaningen aan al deszelfs leden, f 3,60 thans -	1,80
JAMES, Gids voor Jongelingen, die het ouderlijke huis verlaten, f 1,40 thans . -	—,60
Compleete uitgave van de Officiëele stukken betreffende den uitgang uit het Ned. Herv. Kerkgenootschap, f 5.— -	3,—
BOSTON, Vier-voudigen staat, f 2.— . . . . -	1,—
. v. VELZEN, Feeststoffen, f 1.75 . . . . . -	1,—
JACOB GROENEWEGEN, Lofzangen Israëls . . -	—,45
BEECHER STOWE, Kleine vossen in 't gezin . . -	—,75
Vierstemmig Psalmboek, gebonden . . . . -	2,50
VERHAGEN, Geschiedenis der Geref. Kerk f 5,— -	1,50

Men zende postwissel aan ZALSMAN te KAMPEN.

NIEUWE BRIEFKAARTEN,

met of ***zonder firma*** bedrukt, worden dagelijks ***franco*** verzonden voor ***f 2,25 per 1000,*** door ZALSMAN te KAMPEN.

Zanggezelschappen.

Bij ZALSMAN te KAMPEN is verschenen:

HOSANNA.
64 Liederen voor drie- en vierstemmig Mannenkoor, ten dienste van Jongelingsver. en Christ. zanggezelschappen. Door SERNÉ. f 1,25.

DE ZINGENDE PELGRIM.
25 Liederen voor Christ zanggezelschappen Door KEUNING. 30 cent.

LIEVEN EN LOVEN.
25 Liederen voor Christ. zanggezelschappen. Door KEUNING. 30 cent.

DE CHRISTEL. ZANGER.
20 Liederen voor zanggezelschappen en huisgezinnen. Door VAN WIJCK. 25 cent.

DE ZANGVRIEND,
34 Meerstemmige Christ. liederen voor jong en oud. Door WIJLE. 25 cent.

DE KLEINE ZANGER.
20 Twee- en driestemmige zangstukjes voor Christ. scholen en Zondagsscholen. door SMINK. 20 cent.

EENVOUDIGE LIEDEREN.
voor Christelijke en Zondagsscholen. Door VOERMAN. 10 cent.

VADERL. GEZANGEN,
Der jeugd aangeboden door SCHABERG. 10 cent.

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:
Voor de Vereeniging:

Aan Contributiën:

Door den heer J. Brederveld te Velzen f 15,50; door den heer J. van Dijk te Zutphen f 73.50; door Ds. J. J. Impeta te Katwijk a/Z. f 19,50; door den heer S. de Jong Ezn te Enkhuizen f 69; door den heer W. Wolzak Gz. te Alkmaar f 3; door het Locaal Comité te Amsterdam 4e storting f 125; door den heer J. Dirkmaat te Broek op Langendijk f 127,50.

Aan Collecten: (voor de Theol. faculteit.)

Van de Geref. kerk te Arum f 7,90; van idem te Dronrijp f 3,38; van idem te Franeker f 16,72; van idem te Harlingen f 36,94; van idem te Lollum f 13,90; van idem te Midsland f 2,28; van idem te Minnertsga f 7,62; van idem te Oosterbierum f 9.20; van idem te Sexbierum f 12,55; van idem te Tzum f 3,71½; van idem te Tzummarum f 8,44; van idem te West-Terschelling f 2,87; van idem te Winsum f 9,75; van idem te Kralingen f 53,95; van idem te Maasland B f 27,27½; van idem te Maassluis A f 8,36½; van idem te Poortugaal f 3,09; van idem te Rhoon f 5,19; van idem te Varsseveld f 9,11; van idem te Zaamslag B bij een rede van Dr. L. Wagenaar f 8,10; van idem te 's-Gravenzande f 6,62; van idem te Epe f 3,47; van idem te Velzen f 12,32½; (½ coll.) van de Ger. kerk te Breukelen f 6,72½; van idem te Tienhoven (1e) f 3,25; van idem te Wilnis f 4,04; van idem te Mijdrecht f 6,44½; van idem te Tienhoven (2e) f 4,36; van idem te Maarsen f 0,53; van idem te Kamerik f 2,61; van idem te Kockengen f 4,25; van idem te Vinkeveen f 5,27½; van idem te Nichtevecht f 3,88½; van idem te Loenen f 2,68; van idem te Vreeland f 4,65½.

Aan Schenkingen:

Door den heer Jak Sluijs te Andijk, gevonden in de kerkcoll f 5; door den heer J. A. de Wilde van W. K. te Vrijhoeve-Capelle f 5.

Voor de Medische Faculteit:

Door den heer Jak. Sluijs te Andijk, gevonden in de kerkcollecte f 5.

Voor het Studiefonds:

Door den heer Joh de Jongh, van de Halvestuiversvereen. te Haarlem f 4,50; van de Ger. kerk te Zaandam B f 9.44½.

S. J. SEEFAT,
Hilversum. *Penningmeester.*

Stoomdruk van ZALSMAN te Kampen.